

Žena s glasom

Analiza programa političkih stranaka na Izborima zastupnika u Hrvatski sabor te Izbora članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske

Žena s glasom

Analiza programa političkih stranaka na izborima zastupnika u Hrvatski sabor te izbora članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske

Korisnik:

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava

Partnerska organizacija:

DKolektiv – organizacija za društveni razvoj

Trajanje projekta: 6 mjeseci (02.04.2024. – 02.10.2024.)

Ovaj projekt usmjeren je na promicanje sudjelovanja žena u političkom procesu i osnaživanje njihovog glasa u društvu. Fokusiran je na poticanje žena na informirano uključivanje u proces donošenja odluka te je usmjeren motiviranju žena da svojim glasom podrže političke opcije koje će raditi na poboljšanju položaja žena i promovirati rodnu ravnopravnost u društvu.

**Sufinancira
Europska unija**

Projekt financiran sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njega. Projekt udruge Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek "Žena s glasom" financiran je sredstvima Europske unije u okviru Programa Impact4Values. Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Program Impact4Values sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovoj analizi isključiva su odgovornost Centra za mir, nenasilje i ljudska prava i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Metodologija.....	2
3. Parlamentarni izbori u Republici Hrvatskoj.....	3
3.1. Centar.....	3
3.2. Domovinski pokret.....	3
3.3. Fokus i Republika.....	3
3.4. HDZ.....	4
3.5. Most i Hrvatski suverenisti.....	4
3.6. Možemo!.....	4
3.7. SDP.....	5
3.8. Analiza pristiglih očitovanja na zahtjeve neformalne inicijative Noćni marš... 5	
3.8.1. HDZ.....	5
3.8.2. SDP.....	6
3.8.3. Možemo!.....	6
4. Izbori za Europski parlament.....	7
4.1. Bojan Glavašević.....	7
4.2. HDZ.....	7
4.3. Kandidacijska lista grupe birača - Nina Skočak.....	8
4.4. Možemo!.....	8
4.5. Odlučnost i pravednost.....	8
4.6. Analiza pristiglih očitovanja na zahtjeve neformalne inicijative Noćni marš... 8	
4.5.1. Republika.....	9
4.5.2. IDS i partneri.....	9
4.5.3. Možemo!.....	9
5. Zaključak.....	10

1. Uvod

Jedan od ciljeva projekta *Žena s glasom*, koji provodi Centar za mir, nenasilje i ljudska prava u suradnji s DKolektivom - organizacijom za društveni razvoj te drugim organizacijama okupljenima kao neformalna inicijativa Noćni marš, bio je analizirati programe domaćih političkih stranaka koje izlaze na parlamentarne izbore i na izbore za Europski parlament te komunicirati sa zahtjevima prema tim strankama. Predmet analize i komunikacije bio je položaj žena u programima političkih stranaka.

Budući da su parlamentarni izbori kronološki prethodili izborima za EU parlament, najprije smo se usmjerili na njih, dakle na analizu programā političkih stranaka te na upućivanje zahtjeva inicijative Noćni marš i zamolbom za očitovanje o njima. Pritom smo analizirali programe sljedećih stranaka i/ili koalicija, koje navodimo prema abecednom redu: Centar, Domovinski pokret, Fokus i Republika, HDZ, Most i Hrvatski suverenisti, Možemo! i SDP. Istim smo strankama (uz još drugih osam stranaka) uputili i zahtjev za očitovanje o našim zahtjevima. Kada se radi o izborima za Europski parlament, zamolbe za očitovanjem o našim zahtjevima uputili smo ovim strankama i nositeljima izbornih lista: Domovinski pokret (kandidat Ivan Penava), HDZ (kandidat Andrej Plenković), IDS i partneri (kandidat Valter Flego), Kandidacijska lista grupe birača - Nina Skočak, Možemo! (kandidat Gordan Bosanac), Odlučnost i pravednost (kandidatkinja Karolina Vidović Krišto), Pokret za modernu Hrvatsku (kandidat Damir Gašparović), Radnička fronta (kandidatkinja Katarina Peović), Republika (kandidat Luka Kraljević) i SDP (kandidatkinja Biljana Borzan). Kao i u slučaju parlamentarnih izbora, nakana je bila analizirati programe i ovih stranaka, ali smo zbog objektivnih okolnosti uglavnom morali pribjeći drugim izvorima, o čemu više u sljedećem poglavlju.

Cilj pobrojanih aktivnosti bio je doznati kako političke stranke pristupaju ženama u svojim programima, kako iz perspektive lokalnog angažmana tako i iz perspektive angažmana u Europskom parlamentu. Taj je uvid trebao poslužiti glasačima koji su zainteresirani za položaj žena u raznim kontekstima, kao što su obitelj, tržište rada, demografske politike i ženska prava, da mogu donijeti informiranu odluku na dan izbora te motivirati žene da svojim glasom podrže političke opcije koje će stremiti prema poboljšanju položaja žena u društvu i prema promoviranju rodne ravnopravnosti.

2. Metodologija

Aktivnosti su bile podijeljene u dvije faze. Prva faza odnosila se na parlamentarne izbore u Republici Hrvatskoj, a druga se faza odnosila na izbore za Europski parlament.

U sklopu prve faze analizirani su politički programi stranaka s motrišta zastupljenosti žena te je istim strankama upućena zamolba za očitovanjem o zahtjevima nositelja projekta. Radilo se, podsjećamo o sljedećim strankama: Centar, Domovinski pokret, Fokus i Republika, HDZ, Most i Hrvatski suverenisti, Možemo! i SDP. Sve one imale su objavljen svoj politički program. Kada se radi o zamolbi za očitovanjem, dobili smo tri odgovora, točnije onaj od HDZ-a, Možemo! i od SDP-a kao predvodnika koalicije »Rijeke pravde«.

U drugoj fazi sastavljen je popis stranaka, odnosno kandidacijskih lista za izbore za Europski parlament (Domovinski pokret, HDZ, IDS i partneri, Kandidacijska lista grupe birača - Nina Skočak, Možemo!, Odlučnost i pravednost, Pokret za modernu Hrvatsku, Radnička fronta, Republika i SDP). Od svih njih, jedino HDZ ima objavljen cjelovit program u zasebnom dokumentu. Neke druge stranke, kao što su Možemo! i SDP, na svojim su mrežnim stranicama objavili teme i prioritete za koje će se zalagati u Europskom parlamentu. Za druge stranke i liste izvor spoznaja o njihovim stavovima prema ženama bili su intervjui na portalima i predstavljanja u medijima, naročito u sklopu HRT-ova 4. programa. S obzirom na to, za neke stranke i liste nije bilo moguće doznati tražene stavove. I u ovoj je fazi svima bila upućena zamolba za očitovanjem i zahtjevima Inicijative, na koju su se odazvale IDS, Možemo! i Republika.

Prilikom poduzetih analiza usmjerili smo se na pretraživanje dokumenata, čitanje ili slušanje intervjua iz perspektive spomena žena u svim mogućim oblicima. Najprije, prema korijenu riječi žen*, zatim prema izvedenicama od majka, djevojka, učenica, studentica, te prema drugim manje određenim oblicima koji upućuju na žene.

3. Parlamentarni izbori u Republici Hrvatskoj

U ovom poglavlju prikazat ćemo pojedinačnu analizu programā političkih stranaka. Osim toga, iznijet ćemo i analizu pristiglih odgovora u vezi zahtjevā neformalne inicijative Noćni marš.

3.1. Centar

Stranka Centar nema ažuriran program. Prema postojećem programu, a koji se nalazi na njihovim mrežnim stranicama na kojima se objavljuju nedavne vijesti, što sugerira da im je on i dalje aktualan, žene se spominju tek u zaključku, i to u kontekstu zalaganja za pozitivnu diskriminaciju zaposlenih žena s djecom.

3.2. Domovinski pokret

U programu stranke Domovinski pokret žene se uglavnom spominju u kontekstu poboljšanja položaja majčinstva, točnije u kontekstu subvencioniranja majčina ostanka kući s djetetom do polaska u školu, pri čemu ostanak kući ne podrazumijeva nužno nezaposlenost, nego (financijsku?) stimulaciju odgojnog i kućnog posla. Također, žene su spomenute i u dijeli programa koji se odnosi na Istanbulsku konvenciju i otklon od rodne ideologije. Smatra se da je umjesto toga potrebno kvalitetno informiranje mladih i ostalih stanovnica fertile dobi te povećanje kapaciteta za smještaj trudnica i mladih majki bez mogućnosti da zadrže dijete u obiteljskim okruženjima. Nadalje, predlažu zabranu surogat majčinstva. Uz to, program ističe da konvencija nije smanjila nasilje nad ženama ni femicide, pa je za pretpostaviti da program i to ima za cilj, ali ne govori se o načinu na koji bi se to trebalo postići. Na kraju, žene u regenerativnoj dobi istaknute su kao jedne od češćih korisnika zdravstvenog sustava.

3.3. Fokus i Republika

Koalicija Fokusa i Republike u programu žene spominje posredno, i to u kontekstu poboljšanja vrtičkog sustava, roditeljskog dopusta i uvjeta rada u tvrtkama, a kao jedna od rezultata ističe se ravnopravnost spolova u poslovnom svijetu.

3.4. HDZ

HDZ je svoju viziju budućnosti podijelio na 5 kategorija, dok se žene na bilo koji način spominju u njih 3 (uspješna, vitalna i pravedna Hrvatska). Za razliku od drugih programa, dobar dio programa HDZ-a se odnosi na prethodna razdoblja, odnosno vrijeme dok su bili na vlasti. U analizu su dodane i te stavke, no ono ključno nalazi se pod stavkama Prioriteti u idućem mandatu. U kategoriji “Uspješna Hrvatska” govore kako će se baviti poduzetništvom žena. S druge strane, u kategoriji “Pravedna Hrvatska” u potpoglavlju koje se bavi pravosuđem, obećaju povećati broj žena u nadzornim i upravnim odborima. Zatim, u dijelu koje se bavi borbom protiv nasilja nad ženama, istaknuto je više mjera, poput edukacije pravosudnih zaposlenika, međusektorske suradnje, stambenog zbrinjavanja žena i djece žrtava obiteljskog nasilja i druge.

3.5. Most i Hrvatski suverenisti

Politički program Mosta vrlo je opširan i mogu se detaljno iščitavati mjere koje žele provoditi, s indikatorima i skupinama na koje bi te mjere utjecale. Njegov minus je loša preglednost. Jedina kategorija u kojoj se spominju žene jest “Demografija”, i to samo u ulozi roditelja, odnosno majke. Mjere u ovoj kategoriji odnose na određene izmjene zakona koje bi se odnosile na podizanja minimalne naknade, roditeljskog dopusta za bake i djedove, a velik naglasak stavljaju i na predškolsku skrb. Također, jednom od mjera ističu da se majčinstvom umanjuje starosna dob za odlazak u mirovinu po tri mjeseca za svako dijete. Globalno, žene prema ovom programu najveći doprinos društvu daju upravo majčinstvom. Hrvatski suverenisti nemaju svoj program, tako da je pretpostavka da su prihvatili program Mosta kao koalicijskog partnera.

3.6. Možemo!

Okosnica programa temelji se na četiri ključne kategorije, od čega su žene (in)direktno vezane za njih tri. Unutar kategorije “Zelena i otporna ekonomija” istaknuta je tema rada i sindikalnog organiziranja, odnosno rasterećivanje rada, povećanje naknade za roditeljski dopust kao i povećanje trajanja očinskog dopusta. U kategoriji “Pravedna i jednaka država i društvo” spominje se osiguravanje vrtića za svu djecu širom RH čime bi se rasteretili roditelji, poglavito žene. S druge strane, u ovoj kategoriji se poseban naglasak stavlja i na uključivanje žena u sport, kao i vodeće pozicije u sportu. U kategoriji “Sigurne i solidarne”, ciljevi se baziraju na rodnoj ravnopravnosti. Jedna od glavnih stavki programa i kategorije je osiguravanje besplatnog i sigurnog pobačaja, a navode i potpunu primjenu Istanbulske konvencije te ponavljaju mjere iz prethodnih kategorija poput dostupnosti vrtića i rasterećenja žena za vrijeme i nakon trudnoće.

3.7. SDP

Žene se u programu SDP-a spominju u pet kategorija. Prvo, u zdravstvu. SDP se zalaže za održavanje medicinski potpomognute oplodnje te očuvanje i proširenje prava žena na prekid neželjene trudnoće. Drugo, u vrtićima se žene neizravno podrazumijevaju kao roditelji kojima je potreban sustav podrške u vezi razvojnih potreba djece. Treće, dječji doplatak u vezi kojeg se također spominju neizravno u smislu povećanja očinskog dopusta, što posljedično rasterećuje majke. Osim toga, SDP obećava osiguranje i uključivanje žena na tržište rada, posebice onih koje su duže vrijeme bile nezaposlene, i to pomoću poticanja samozapošljavanja kroz projekte financirane iz projekata EU-a. Četvrto, skrb o žrtvama nasilja, u kojoj se kategoriji žene također ne spominju izravno kao jedne od češćih žrtava nasilja, ali budući da one to u stvarnosti jesu, može se reći da se mjere o skrbi nad žrtvama nasilja barem posredno odnose i na njih. Peto, gospodarstvo, u okviru kojeg se najprije naglašava jačanje uloge žena u ruralnim područjima i skrbi za ranjive skupine, što spada u područje poljoprivrede. Osim toga, istaknuto je rješavanje problema rodne diskriminacije koja je izražena u zapošljavanju i napredovanju žena te u (ne)jednakosti plaća, kao i regulacija prekarnih ugovora koji posebno utječu na žene.

3.8. Analiza pristiglih očitovanja na zahtjeve neformalne inicijative Noćni marš

Neformalna inicijativa Noćni marš na adrese sedamnaest političkih stranaka uputila je zamolbu za očitovanje na zahtjeve vezane uz pitanja ravnopravnosti spolova i položaj žena u društvu. Očitovanje je za svrhu imalo doznavanje u kolikoj su mjeri njihove politike prema ženama u skladu a zahtjevima Inicijative. Pristigla su samo tri odgovora.

3.8.1. HDZ

U svojem je odgovoru HDZ najprije pobrojao dosadašnja postignuća koja se odnose na žene, prava žena i ravnopravnost spolova, od čega ističemo uvođenje femicida u zakonodavni okvir. Na kraju je iznio i planove za buduće razdoblje. Ti planovi obuhvaćaju uvođenje specijalizacije sudaca za rad na predmetima nasilja u obitelji i nasilja nad ženama. Također, uvest će i alimentacijski fond putem kojeg će država isplaćivati iznos alimentacije za djecu čiji roditelji ne izvršavaju svoje zakonske obaveze. Nadalje, borit će se protiv uznemiravanja u svijetu rada, pogotovo ono spolne naravi. Izmjenom raznih zakona, spolno uznemiravanje progonit će se po službenoj dužnosti, a ne po prijedlogu žrtve, spolno uznemiravanja prelazi u sferu kaznene odgovornosti te će se nametljiva ponašanja i spolna uznemiravanja okarakterizirati kao kaznena bez obzira na njihovo trajanje.

3.8.2. SDP

SDP i koalicija Rijeke pravde podržavaju sve zahtjeve Noćnog marša, pri čemu se pozivaju na točke programa SDP-a. Ističu da se ženska prava u programu spominju, primjerice, kod politika u svijetu rada vezano uz ravnopravnost žena kod zapošljavanja, napredovanja i jednake plaće, zatim kod politika aktivacija žena u svijetu rada unutar politike dječjeg doplatka za sve i vrtića za sve, jačanja uloga žena u ruralnim područjima u politikama kvalitetnijeg života poljoprivrednika, te proširenja prava na prekid trudnoće i reproduktivnog zdravlja kod politike zdravstva dostupnog svima. Kad se to usporedi sa sadržajem programa, jasno je da ove tvrdnje imaju uporište.

Također su istaknuli da je dio SDP-ove misije borba za prava žena da žive život bez nasilja, za punu implementaciju Istanbulske konvencije i za borbu protiv femicida, pri čemu kao dokaz svojih nastojanja ističu zalaganje Freda Matića u Europskom parlamentu. Vrijedi spomenuti i naglasak na potpori organizacijama civilnog društva koje se bave zaštitom ženskih prava, kao i stremljenje prema uvođenju građanskog odgoja kao načina prevencije nasilja nad ženama te funkcioniranju institucija, posebice pravosuđa. Očekivano, uputili su kritiku aktualnoj vladajućoj strukturi i njihovoj politici prema zaštiti žena s posebnim naglaskom na nepostojanje nacionalne strategije ravnopravnosti spolova.

Sljedeća točku koju su podcrtali jest pravo na pobačaj koji, prema njihovu mišljenju, treba biti dostupan u svakoj zdravstvenoj ustanovi bez obzira na priziv savjesti pojedinaca. SDP-ov prijedlog predviđa da pobačaj treba biti besplatan u svim javnim klinikama i svim klinikama koje imaju odjel za porodništvo i ginekologiju te da bolnica mora osigurati medicinske usluge svakoj ženi koja ima zakonsko pravo na medicinski prekid trudnoće, koji bi isto tako trebao biti besplatan i zakonski provediv. Ograđuju se od percipiranja prava na pobačaj kao kontracepcijskog sredstva. Što se tiče kontracepcije, bore se za to da bude besplatna, ali kao najučinkovitije sredstvo kontracepcije vide obrazovanje.

3.8.3. Možemo!

Stranka Možemo! nedvosmisleno je poručila da u potpunosti podržava sve pobrojane zahtjeve.

4. Izbori za Europski parlament

Ovo poglavlje sadržava pojedinačnu analizu programā i raznih oblika medijskog obraćanja političkih stranaka i kandidacijskih lista za izbore za Europski parlament. Kao i u slučaju parlamentarnih izbora, predstaviti ćemo i analizu pristiglih odgovora u vezi zahtjevā neformalne inicijative Noćni marš.

4.1. Bojan Glavašević

Nezavisni kandidat na listi SDP-a za Europski parlament Bojan Glavašević žene spominje jednom, i to neizravno, kada ističe da je sigurnost građana i građanki Hrvatske glavna vrijednost njegove politike.

4.2. HDZ

Okosnicu HDZ-ova programa za izbore za Europski parlament čini deset tema na koje će se usmjeriti stranka i njezini predstavnici na listama. Žene se spominju tri puta u dvije teme, točnije dva puta u sklopu teme »Europski desni centar koji osnažuje demokraciju i čuva naš način života« te jednom u temi »Brži ravnomjerni regionalni razvoj«. Prvi put žene se izdvajaju u kontekstu nedovoljne uključenosti u tržište rada, za što kao glavni razlog ističu iznadprosječnu uključenost žena u pojačanu skrb maloljetnih, starijih i bolesnih članova obitelji. Zatim naglašavaju da im je kao stranci poseban prioritet zaštita žena i djece od nasilja. Na kraju, zalažu se za jačanje Europskog socijalnog fonda (ESF+), u sklopu kojeg bi Hrvatska prijavljivala projekte kao što je projekt Zaželi, preko kojeg je zaposleno više od 33 tisuće osoba, većinom žena.

Što se tiče pojedinaca na HDZ-ovoj listi, četiri su u predstavljanju svojeg specifičnog područja interesa i djelovanja spomenuli i žene. Prva je Sunčana Glavak, koja ističe da nastavlja s radom na jačanju položaja žena, ne samo kroz zakonodavne mjere protiv nasilja i diskriminacije, već i kroz ekonomske inicijative koje promiču žensko poduzetništvo i veće uključivanje žena u sve segmente društvenog života. Smatra da ravnopravnost nije samo pravo, već i neophodnost za razvoj pravednog društva. Druga je Željana Zovko, koja se zalaže za prava žena i koja priželjkuje istaknutije položaje žena u državnim strukturama i koja je uvjerena u to da bi žene na vlasti u većoj mjeri vodile mirnodopsku politiku od muškaraca. Treći je Karlo Ressler, koji je poručio da se zalaže za postojanje priziva savjesti kod liječnika, koji implicitno podrazumijeva i primjenu u slučaju želje za prekidom trudnoće. Četvrta je Dubravka Šuica, koja vodi politike usmjerene na demografiju, u okviru kojih se zalaže za osnivanje ministarstva za demografiju i za osnivanje tijela za demografiju na razini Europskog parlamenta.

4.3. Kandidacijska lista grupe birača - Nina Skočak

Kandidacijska lista grupe birača, koja za nositeljicu ima Ninu Skočak, ženama je zaokupljena u trima područjima. Priželjkuje strožu zakonsku regulaciju, koja bi se odnosila na kreiranje i provedbu strožih zakona i mjera koje se bave nasiljem nad ženama. Zalaže se i za zabranu na europskoj razini takozvanog *Pink tax-a*, fenomena koji se odnosi na to da su proizvodi koji se oglašavaju ženama (mahom roza boje) uglavnom skuplji nego isti proizvodi namijenjeni muškarcima. Iznosi podatke prema kojima žene zbog tog fenomena na godišnjoj razini potroše 1300 eura više nego muškarci. Na koncu, predlaže i pokretanje rasprave o uvođenju plaćenog 'menstrualnog bolovanja', pri čemu se pozivaju na Španjolsku kao primjer dobre prakse.

4.4. Možemo!

Među prioritetima stranke Možemo!, dva se odnose i na žene. U sklopu prioritetne točke »Rodna ravnopravnost«, podcrtavaju borbu protiv nasilja nad ženama i za rodnu ravnopravnost, što podrazumijeva i punu provedbu Istanbulske konvencije, te traže dostupan i besplatan pobačaj u svim zemljama EU-a. Sadržaj prioritetne točke »Za demokraciju i ljudska prava, protiv ekstremne desnice« otkriva i usmjerenost na zaštitu ranjivih skupina, među koje svrstavaju i žene.

4.5. Odlučnost i pravednost

Karolina Vidović Krišto, predsjednica stranke o nositeljica liste Odlučnost i pravednost u predstavljanju programa kritizirala je aktualnu politiku i istaknula problem potplaćenosti žena i neisplate prekovremenih sati ženama na primjeru radnica u sklopu grupe Fortenova.

4.6. Analiza pristiglih očitovanja na zahtjeve neformalne inicijative Noćni marš

Neformalna inicijativa Noćni marš na adrese deset političkih stranaka i izbornih lista uputila je zamolbu za očitovanje na zahtjeve vezane uz pitanja ravnopravnosti spolova i položaj žena u društvu. Očitovanje bi trebalo odgovoriti u kojoj mjeri programi političkih stranaka za nadolazeće izbore za Europski parlament odgovaraju na zahtjeve Inicijative te na koji će se način kandidat ispred pojedine političke stranke boriti za poboljšanje položaja žena na EU razini. Pristigla su samo tri odgovora.

4.6.1. Republika

U ime stranke Republika oglasio se njezin predsjednik Damir Vandelić, koji je odmah na početku konstatirao da apsolutno podržava sve zahtjeve inicijative Noćni marš. Zatim je konkretizirao neke točke, pa je obznanio da velik problem današnjice predstavljaju nasilje u obitelji i femicid, pri čemu nasilje dolazi i iz javnog prostora i od političara. Osim toga, istaknuo je poteškoće u kontekstu narušavanja jednakih mogućnosti na tržištu rada s posebnim naglaskom na diskriminaciju na temelju spola, koja se očituje u manjim plaćama, manjim prilikama za napredovanje te u prisutnosti fenomena 'staklenog stropa', nedopustivim pitanjima pri zapošljavanju koja su vezana za obitelj i majčinstvo te seksualnim uznemiravanjem na radnom mjestu. Na kraju je poručio da je stav stranke o abortusu jasan: odluka o prekidu trudnoće isključivo je na ženi, a uloga države je osigurati primjerenu medicinsku uslugu i pokriti troškove zahvata.

4.6.2. IDS i partneri

Valter Flego, predstavnik liste koja obuhvaća stranku IDS i partnere, poručuje da njegova lista predstavlja građansku i europsku Hrvatsku, što podrazumijeva borbu za temeljne slobode društva i za ljudska prava te borbu protiv ekstremizma i radikalizacije društva. Ističe da se i dosad kao zastupnik u Europskom parlamentu snažno borio protiv nasilja, diskriminacije i govora mržnje, što namjerava činiti i u narednom mandatu. Kao potkrepu te tvrdnje pružio je činjenicu da je u Europskom parlamentu podržao ratifikaciju Istanbulske konvencije. Naglasio je stav da je odluka o reproduktivnom zdravlju isključivo pravo žene te da se dostupan i siguran pobačaj nikada ne bi smio dovoditi u pitanje. Svoje je očitovanje završio porukom da je njegova lista ujedinjena u borbi za ravnopravnost spolova.

4.6.3. Možemo!

Posljednja stranka koja se očitovala na zamolbu Inicijative bila je stranka Možemo!, koja je vrlo kratko i jasno poručila da u potpunosti podržava sve pobrojane zahtjeve.

5. Zaključak

Analiza programa političkih stranaka trajala je nekoliko mjeseci, podijeljena u dvije faze, a dovela je do nekoliko bitnih zaključaka. Prvi od njih vezan je uz intenzitet dviju različitih kampanja. Za Izbore zastupnika u Hrvatski sabor uloženo je više resursa, kako u kampanje, tako i političke programe. Iz tog razloga su programi opsežni, puni sadržaja i glasači se mogu kvalitetnije informirati prije izbora. S druge strane, tijekom kampanja za izbor članova u Europski parlament većina kandidata nije imala programe, dok su oni koji su imali, uložili minimalno resursa u izradu istih. Uzrok tomu mogu biti uzastopne kampanje tijekom kojih su se iscrpili resursi, kao i općenito slabija zainteresiranost za europske izbore.

Drugi zaključak vezan je uz promicanje sudjelovanja žena u društvenom životu, kao i mjere koje (in)direktno utječu na standard žena u Republici Hrvatskoj. Najvećih pet političkih stranaka (HDZ, SDP, Domovinski pokret, Možemo!, Most) u svojim opsežnim programima za Izbore zastupnika u Hrvatski sabor ističu više mjera, a temeljeno na političkim ideologijama drugačije vide ulogu žene u društvu. Dok neke stranke promiču osnaživanje žena, druge ih vide kao sredstvo za jačanje demografske situacije u društvu.

Posljednji zaključak temelji se na komunikaciji političkih opcija. Naime, nakon upita inicijative Noćni marš tijekom dvije faze, odgovoreno nam je ukupno 6 puta. Tri političke stranke (HDZ, SDP, Možemo!) odgovorile su na naše zahtjeve tijekom prve faze te tri (Republika, IDS, Možemo!) tijekom druge faze. Iz toga se može zaključiti kako političke stranke nemaju naviku direktno komunicirati s glasačima te inicijativama koje ih predstavljaju ili informiraju.